

MARINA HEIB

**DRIE
METER
ONDER
NUL**

Vertaling Lilian Caris

HarperCollins

© 2017 Marina Heib
Oorspronkelijke titel: *Drei Meter Unter Null*
Vertaling: Lillian Caris
Omslagontwerp: Nele Design
Omslagbeeld: Nele Design
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: CPI Moravia Books s.r.o.

ISBN 978 94 027 2660 2
NUR 305
Eerste druk juli 2017

Originele uitgave © 2017 by Wilhelm Heyne Verlag, a division of Verlagsgruppe Random House GmbH, München, Germany.
Deze uitgave is uitgegeven in samenwerking met HarperCollins Publishers LLC
© Nederlandse uitgave: HarperCollins Holland
HarperCollins Holland en Harlequin Holland zijn divisies van Harlequin Enterprises Limited
www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

*Hoe ik was wat ik niet was
voor ik werd wat ik ben*

DEEL 1

Bloeiend koolzaad in de wind

Wanneer ik klaar met ze ben, ben ik ook klaar. Dan heb ik het afgesloten. Volbracht. Ik weet niet wat er daarna komt. Of er iets komt. Elk einde is een nieuw begin. Dat klinkt als een onbenullige schlager. Of moet ik nadenken over de wet van behoud van energie? Ik ben beslist een gesloten systeem. Een vergrendeld systeem zelfs. Zal ik mezelf nog eens kunnen villen? De wolfspels afstropen als een slang zijn oude vel? Kan en wil ik weer een menselijk offerlam worden?

Toen ik nog een menselijk offerlam was, wist ik niet wat het was dat ik was. Nu ik een wolvin ben, kijk ik van buitenaf naar mijn vroegere bestaan: als menselijk offerlam was ik mens, als het spreekwoordelijke domme schaap niet begrijpend dat ik vanaf het begin der tijden bestemd was om als lam geofferd te worden of – in het beste geval – schaap te worden en lammeren voort te brengen die naar de slachtbank gevoerd worden opdat de wolven iets te vreten hebben.

Toen ik nog een menselijk offerlam was, leek het leven me goed en mooi. Ik huppelde over weiden die nu eens sappig, dan weer schraal waren en sliep in de stal behaaglijk tussen mijn moeder en vader in, die niet wisten dat ze schapen waren, net zoals ik niet wist dat het in de stal ongenadig stonk.

Destijds noemden we elkaar mensen en niet schapen. Ik was een mensenkind dat reden tot hoop gaf. Dat zeiden mijn ouders tenminste. Ze koesterden hoop omdat ze van me hielden. Vermoedelijk deelde niet iedereen dat optimisme. Mijn kleuterjuf bijvoorbeeld kan een ander idee van me hebben gehad. In de kleuterklas viel ik soms in onaangename zin op omdat ik geheel niet meisjesachtig andere kinderen aftuigde wanneer ze...

Ik weet niet meer wat de aanleidingen waren. Maar ik kan me slaan en schoppen herinneren en kinderen die huilend onder me lagen en hun snotneuzen optrokken. Dan nam Katrin, die achterlijke kleuterjuf, mijn bovenarm in een ijzeren greep en trok me van de andere kinderen af. De eerste keren praatte ze met gemaakt zachte stem op me in en wilde ze weten waarom ik dit of dat gedaan had. Ik gaf nooit antwoord, omdat ik geen antwoord had. Soms haatte ik andere kinderen, zonder te weten waarom. Soms was ik op andere kinderen gesteld, zonder te weten waarom. Wanneer ik weer een kind in elkaar had geslagen, verklikte Katrin het aan mijn moeder zodra die me kwam afhalen. Ik mocht Katrin niet. Ze was lang niet zo oud als mijn moeder, maar leek bekrompen en afgetobd, droeg ouderwetse rokken en spencers, en wanneer ze lachte leek ze op een rat. In elk geval herinner ik me haar zo: als een manipulerende, ratachtige intrigante. Misschien was ze

ook maar gewoon een slachtoffer van haar eigen omstandigheden dat zich op anderen afreageerde. Zoals wij allemaal.

Mijn moeder hoorde Katrins klachten telkens heel rustig aan, zei wat sussende zinnnetjes en liep daarna hand in hand met me naar huis. Ze sprak geen woord. Thuis keek mijn moeder dan altijd mijn vader een beetje droevig aan.

Die zuchtte en vroeg: ‘Alweer?’

En zij knikte. Ook mijn ouders vroegen me in het begin soms waarom ik andere kinderen in elkaar sloeg. Mijn anders zo knorrige en zwijgzame vader werd haast spraakzaam, mijn moeder bleef altijd zachtmoedig. Ik gaf ruitelijk toe dat ik het niet wist. Dat het soms gewoon zomaar bij me opkwam, hoewel Peter of Gabi niet echt lelijk tegen me had gedaan. De bezorgdheid van mijn ouders, die duidelijk groter was dan hun afkeuring, deed me pijn, en ik schaamde me en voelde me schuldig. Niet omdat ik een kind had geslagen, maar omdat ik mijn moeder en vader verdriet had gedaan.

Elke keer kreeg ik van mijn ouders een lichte straf en ze wierpen elkaar veelbetekenende blikken toe. De straf deed me niets. Maar die blikken maakten me vreselijk onzeker. Ze gaven me een eerste, nog vaag idee van duistere geheimen en een gevoel van isolement en de haartjes op mijn onderarmen gingen overeind staan.

Na elk incident vermande ik me en gedroeg ik me zo goed en zo kwaad als het ging braaf. Maar op een gegeven moment sloeg ik weer toe. Gabi. Ditmaal was er zelfs een begrijpelijke reden. Gabi had een in de achtertuin van de kleuterschool rondzwervende kat zo hard in zijn buik geschopt dat het dier krijsend en strompelend wegliep en vlug een naastliggend gebouw in vluchtte, waardoor ik

het niet kon troosten. Toen ik om die reden tegen Gabi schreeuwde en haar een duw gaf, pakte ze me bij mijn haar en trok eraan zo hard ze kon. Dus sloeg ik haar. Natuurlijk vertelde ze noch de kleuterleidster noch naderhand haar ouders wat de aanleiding voor mijn aanval was geweest, maar stelde ze zich zoals gewoonlijk op als een volmaakt onschuldig slachtoffer. Dierenmishandeling? Zij? Nooit! Getuigen waren er niet, dus had ik het gedaan.

Mijn onweerlegbare en kennelijk volkomen ongegronde aanval op Gabi leek voor Katrin een persoonlijke belediging, zodat ze me weer in haar ijzeren greep nam en me luid begon uit te foeteren. Toen ze zei dat ik een door en door slecht meisje was, verloor ik de rest van mijn goede voornemens uit het oog en beet haar zo hard in haar hand dat het bloed eruit spoot. Alle kinderen begonnen te krijsen en te huilen, en Katrins hand moest in het ziekenhuis worden gehecht.

Een paar dagen later eiste Katrin, toen ze de eerste schok te boven was gekomen, in mijn bijzijn van mijn ouders een ingrijpende maatregel of – veel beter nog – ter ‘verzekering van de verdere opvoeding en ontwikkeling’, zoals moeder nog jaren later citeerde, dat ik zo snel mogelijk in een tehuis voor moeilijk opvoedbare kinderen zou worden ondergebracht. Mijn ouders zeiden dat ze erover zouden nadenken en namen me mee naar huis.

Ik huilde de hele weg door, want ik was erg bang voor het tehuis.

Na een paar meter boog mama zich naar me toe en fluisterde in mijn oor: ‘Niet huilen, lieve schat. Je hoeft niet bang te zijn, er zal niets ergs gebeuren.’

Toen richtte ze zich weer op en liepen we met ferme pas verder.

Mijn ouders zeiden op straat niet veel, want je wist maar nooit wie er meeluisterde. Maar haar lief bedoelde woorden hielpen niet. Ik trilde van angst. Misschien zou mama het niet erg vinden om me in een tehuis te stoppen. Gelukkig was de weg van de kleuterschool naar huis niet lang. Thuis nam mama, inmiddels ook hui-lend, me in haar armen en zei: ‘Liefje, papa en ik zullen je nooit, maar dan ook nooit, naar wat voor tehuis dan ook of ergens anders heen sturen! Dat beloof ik!’

Papa knikte instemmend, en voegde eraan toe: ‘Jouw kleuterjuf is een stomme trut.’

Dat leverde hem weliswaar een berispende blik van mama op, maar ik vond het prima. Ik gaf mijn ouders een knuffel en verging daarbij bijna van liefde, ontroering en dankbaarheid.

Mijn ouders besloten te verhuizen. Voor de tweede keer, wat ik in-dertijd niet wist. Ik wist niets. Hoegenaamd. Ik was immers een kind. Ze wilden van Lübben in het Spreewald naar Leipzig, waar mijn vader bij de partijdrukkerij een aanstelling had gekregen als ingenieur. Toen ik dat hoorde, was ik doodongelukkig, want ik wilde helemaal niet weg. Ik soebatte en smeekte en beloofde nooit meer een kind te slaan of me op andere manieren als een slecht meisje te gedragen, ik beloofde alles om maar in het Spreewald te kunnen blijven. In mijn sprookjesachtige, mysterieuze bos, mijn jungle, met zijn waterlopen, weilanden en moerasgebieden. Ik was daar zo vreselijk graag. Ik vond het heerlijk met mijn vader in de kano over de riviertjes te peddelen, langs het riet en de laaghan-gende treurwilgen, in voorjaar en herfst door mistbanken die als spoken boven het water zweefden, hartje zomer door vochtig-

warme wanden van lucht die je bijna de adem benamen. Dan deden we alsof we indianen waren die naar de stilte luisterden en zich niets aantrokken van de duizenden knutjes die in de avond-schemering om ons heen zwermden en ons opvrat. We peddelden door geheimzinnige werelden in diepgroen, lichtgroen, donkergroen, lindegroen, zachtgroen, geelgroen, bruingroen, blauwgroen, smaragdgroen, en dat waren alleen nog maar de gewone, algemeen bekende basistinten. Papa en ik zagen in sommige hoekjes en achter onvermoede bochten ook nog heel speciaal Congo-groen, een naar violet neigend bramengroen, voorts al-gengroen, Schots groen, paddengroen, ettergroen, nijdgroen, natuurlijk ook snotgroen en kotsgroen, marsmannetjesgroen en het bij ons bijzonder geliefde Mississippi-oeverslijkgroen, dat net iets lichter was dan lindegroen en glanzender dan geelgroen. We verzonnen ook woorden voor weersomstandigheden, omdat warm, heet, koud en koel voor ons niet voldeden om te beschrijven welke temperaturen en wat voor weer we voelden wanneer we met onze kano op weg waren. Voor ons deed het weer zich voor als een tastbare atmosfeer die ons omgaf – nu eens muf, aardappelsoepachtig, dunwandig, pluizig of fladderig, zinderend, gespannen of diep in zichzelf gekeerd, dan weer gestippeld, gestreept of gewoon efen.

Maar net zo heerlijk vond ik het om helemaal alleen op de fiets langs de vaarten te crossen over de boomwortels die als stijve aderen de door een zacht bed van dennennaalden bedekte paden doortrokken. Ik dronk uit een beek die achter ons huis van een heuveltje naar beneden stroomde, at bramen zo van de struik, die in de nazomer zo dik en rijp waren dat het sap bij het plukken

in stroompjes in mijn handen liep en ook mijn gedachten paars kleurde. Ik was gelukkig in de eenzaamheid van het bos, want ik was er lucht, boom, wortel, gras, struik en braam tegelijk.

Maar al mijn gesoebat en gesmeek haalde niets uit. Het lag aan de omstandigheden, die mijn ouders niet konden veranderen. Van die onheilspellende omstandigheden, die zelden precies benoemd worden en waarop geen mens echt invloed lijkt te hebben, heb ik later in mijn leven nog dikwijls gehoord. De mens is heel vaak slachtoffer van omstandigheden. We verhuisden dus vanwege de omstandigheden naar de stad. Ik kreeg een nieuwe fiets met versnellingen, racete tussen betonnen bomen over asfaltrivieren, tevergeefs zoekend naar zinderende of soepachtige stilte.

In het begin had ik het zwaar in Leipzig, ik voelde me ontworteld. Tot die nevelige donderdag twee jaar geleden in november geloofde ik dat ik in Lübben geboren was en had ik het Spreewald als mijn historische bakermat beschouwd. Maar feitelijk ben ik in een dorp zo'n honderd kilometer van het Spreewald vandaan de wereld in geperst.

Destijds, toen ik in dat voor mij onbekende dorp geboren werd, was ik nog een wezen zonder bewustzijn. In zo'n tabula rasa grift het leven wel al honger en dorst en darmkrampjes en warm en koud en moeder en vader als greppels en stramienen en misstappen en littekens en grove en fijne lijnen, maar dat kleine gegraveerde wezen krijgt dat niet mee, omdat het de graving niet kan lezen.

Pas in Lübben merkte ik dat ik op de wereld was, hoewel ik toen nog niet wist wat dat betekende. Ik reageerde met ongeremde nieuwsgierigheid op die nieuwe staat van op-de-wereld-zijn. Ik was één ruwe bonk kind, een soort slijkspringer, nog maar net aan de zee en de moerassen ontstegen. En zo gedroeg ik me ook. Ongevormd en nieuwsgierig, steeds gedreven door het verlangen de wereld, die van mezelf en die van de anderen, te veroveren. De slijkspringer wilde dat hij benen kreeg.

Naar verluidt ontdekt een kind het Zelf wanneer het voor de zoveelste keer in de spiegel kijkt en op een gegeven moment, volkomen onverwacht, zonder waarschuwing vooraf, begrijpt dat er achter de spiegel geen ander kind is. Vanaf dat moment is het de staat van genade ontgroeid en is het overgeleverd aan zichzelf en de anderen, die voorheen niet bestonden.

Maar de wolf zegt dat het ik-bewustzijn ook pas veel, veel later kan komen. Wanneer je ineens inziet hoe je écht bent. Iets wat je in geen enkele spiegel kan zien. Omdat je daarachter direct een Ander zou willen vermoeden om niet gek te worden. Om niet aan het plotseling ontdekte Zelf ten onder te gaan.

Begin je niet met ongeveer drie jaar herinneringen te bewaren? Ik kan me tenminste niets herinneren van de tijd voor de kleuterschool. Daar was ik, althans vanuit mijn huidige gezichtspunt – afgezien van mijn incidentele afstraffingsaanvallen – net als ieder kind een ondernemende na-aper, een vanuit het ruggenmerg bestuurde wildebras, een losse bundel zich langzaam maar gestaag

verbindende zenuwcellen en onnavolgbare neuronenstormen die ervoor zorgden dat ik nu eens iemand aframmelde, dan weer dol op iemand was en nu eens huilde, dan weer lachte. Maar mijn ouders zagen van jaar tot jaar duidelijker een instabiele persoonlijkheid tevoorschijn komen, en dat baarde hun zorgen.

In Leipzig ging ik toen naar de basisschool. Tot mijn grote verrassing beviel het leren me zo goed dat ik het Spreewald bijna vergat. Ik haalde alleen maar goede cijfers en vocht niet meer. En ik ontdekte nieuwe werelden, want ik leerde lezen. De wereld waarin ik leefde was klein en eentonig. Dag in, dag uit dezelfde rituelen: opstaan, wassen, ontbijten, naar school gaan, middageten, huiswerk, spelen, avondeten, televisiekijken, naar bed gaan. Tussendoor vermanende of vriendelijke, afkeurende of liefhebbende gebaren of woorden van moeder of vader. Het kader lag vast en was smal. De werelden in de boeken daarentegen waren enorm, die waren oneindig. Ik verslond en zoog alle kinderboeken op die mijn vader me met zijn goede contacten in de branche kon bezorgen. Het waren de gewichtloze jaren van mijn Wens-Wereld waarin ik in mijn eigen Villa Kakelbont en vervolgens in een tipi woonde en me aan lianen door de jungle van mijn fantasie slingerde. Toen de Muur viel, was ik acht. Mijn ouders, die elke maandag naar de demonstratie bij de Nicolaikerkerk waren gegaan, vierden met vrienden een groot feest en legden zo snel mogelijk hun communistische leven af, dat ze veel te lang als zwijgende lammeren hadden gedoogd, maar nooit overtuigd hadden geleid.

Toen verhuisden we naar Berlijn-Charlottenburg en trokken in een ruime oudbouwwoning in de buurt van een klein park met een meertje. Vader was gelukkig en kocht boeken. Moeder was gelukkig en begon de drie kamers van de woning, evenals de keuken, de gang en de badkamer in allerlei kleuren te schilderen en met haast ongelofelijke inrichtingsdrang te decoreren, tot je nog maar nauwelijks kon afstoffen zonder honderden prullaria te moeten verplaatsen. Ten slotte vaardigde vader, die sinds ik me kon heugen verantwoordelijk was voor het afstoffen, een snuisterijenverbod uit. Vooral omdat hij niet meer ongehinderd zijn boeken uit de kast kon pakken. Al die mooie overbodige spullen die je hier in het Westen had en die ze tot nog toe niet had kunnen hebben, brachten mijn moeders hoofd op hol en bezorgden haar een koopmanie die haar voormalige puristische stijlgevoel in rook deed opgaan. Maar ze was gelukkig. Ook vanwege mij.

De verandering van school viel me niet zwaar. De kinderen in Berlijn leken me op het eerste gezicht cooler dan die in Leipzig, en zeker cooler dan de naïevelingen in Lübben in het Spreewald. Mijn klassenleraar was een blowende alternatieveling die ons niet onder druk zette en me zo tot vrijwillige topprestaties inspireerde. Bovendien was ik als achtjarig ossi-meisje nog niet zo geïndoctrineerd dat ik me toen in West-Berlijn op een nieuw wereldbeeld had moeten instellen. Temeer daar mijn kijk op de wereld veel meer bepaald was door de anarchie van Pippi Langkous en Winnie de Poeh dan door Marx en Engels en de 'klassendeugden' die ze in de DDR er al bij kinderen in hadden proberen te gieten.

Mijn moeder werkte in Berlijn net als vroeger in Leipzig als verpleegster, en vader, die eerst drukker en later ingenieur op polygrafisch gebied was geweest, vond een baan als verkoper bij een autoshowroom. Hij werkte zich al vlug op tot filiaalchef, verdienende goudgeld en verwende me met nieuwe boeken, veel boeken. Mijn vader hield nog meer van boeken dan ik en was drukker geworden om makkelijker aan boeken te kunnen komen, wat in de DDR helemaal niet eenvoudig was geweest. Als hij rijk was, zei hij vaak, zou hij eerste drukken van zijn favoriete romans gaan verzamelen. In plaats daarvan nam hij genoegen met zo goed mogelijk bewaarde gebonden uitgaven die hij bij antiquariaten en op vlooiemarkten kocht. Toen ik voor het eerst een ezelsoor in een boek maakte, hield hij een lang betoog over het onderwerp respect voor het gedrukte woord en maakte een boekenlegger voor me van mijn oude afgedankte leren schooltas uit Leipzig, die moeder als aandenken had bewaard.

Boeken die mijn vader me niet gaf, haalde ik uit de uitleenbibliotheek. Nieuwe boeken, nieuwe werelden. Nieuwe zorgen voor moeder. Soms pakte ze een boek af en stuurde me naar buiten, om eindelijk weer eens met andere kinderen te spelen. Maar de andere kinderen, zelfs de heel coole die wat ouder waren dan ik en al met vakantie naar Amerika of Afrika waren geweest, die skateboardden of Bronski Beat of Kate Bush al live hadden gezien, die wisten niets over Moby Dick of De graaf van Monte Christo, ze hadden geen idee van Süskinds heel speciale Parfum of De dokter van Gordon. Mijn eerste indruk was bedrieglijk geweest. Ook hier in Berlijn waren de anderen alleen maar

domme schapen. De moeite van in elkaar slaan niet waard. Zelfs niet wanneer ze me kwetsten met stomme ossi-moppen. Ze maakten me niet kwaad meer. Voor het eerst voelde ik bewust minachting, die gevoed werd door de bittere teleurstelling ook hier geen gelijkgestemden te vinden, wat dat ook mocht betekenen.

Toch waren het goede tijden. Misschien wel de beste.

Maar ze duurden niet eeuwig.

Net als andere jaren gingen we twee weken naar de Oostzee met vakantie. In een klein zomerhuisje in een sparrenbos vlak achter de duinen. Ik zie nog voor me hoe mama met blote voeten voor de deur aardappels zit te schillen of bonen af te halen en ze in haar schort laat vallen, dat als een springzeil tussen haar gespreide benen is uitgespreid. En ik hoor hoe ze daarbij zachtjes voor zich uit neuriet of zingt. Operette en schlagers. *‘Immer nur lächeln und immer vergnügt’* uit *Das Land des Lächelns* van Lehár. Of *‘Ein Schiff wird kommen’* van Melina Merkouri. Mama heeft meer met muziek, papa meer met woorden.

Ook papa was minder mopperig aan de Oostzee. Hij leerde me geduldig zeilen in een kleine jol, maakte grapjes met mama en lachte vaak. Hij kon, wanneer hij niet las, urenlang op een gestreept vouwkrukje aan het strand naar de zee zitten staren. Dan leek hij altijd op een of andere manier verdrietig. Of terneergeslagen. Soms ging mama een tijdje bij hem zitten. Een keer zag ik dat hij

zwijgend haar hand pakte en er een kneepje in gaf. Dat vond ik fijn.

Mama was altijd gelukkig aan de Oostzee. Mede omdat ik mijn boeken liet liggen en vrijwillig de kamer uit kwam. Ik leerde enthousiast zeilen en kon niet genoeg krijgen van zwemmen en duiken. Wanneer ik uit het water werd geroepen omdat mijn lippen blauw waren, ging ik vaak naast papa zitten, in mijn handdoek gewikkeld, tuurde net als hij naar de zee en moest grinniken om zijn ongebruikelijke inertie. Of ik zwierf alleen door de duinen. Het liefst klom ik het klif op om me door het weidse uitzicht te laten bedwelmen. In die tijd wilde ik beslist zeevaarder worden, de zeeën bezeilen, me over vreemde landen verbazen en schateilanden ontdekken. Papa knikte dan altijd glimlachend en kocht boeken van Herman Melville, Jack London, Joseph Conrad en andere avonturiers voor me. Dat waardeerde ik. Ook omdat hij niet zei dat ik als meisje geen zeevaarder kon worden maar misschien wel hostess op zo'n bezopen cruiseschip. Soms be kroop me het vermoeden dat hij zelf graag voor de zee zou zijn geronseld. Misschien leek hij daarom af en toe zo terneergeslagen wanneer hij naar de zee zat te kijken.

Ooit heb ik hem ernaar gevraagd toen we voor onze caravan met uitzicht op zee zaten.

‘Papa, had jij ook graag over de zeven wereldzeeën willen varen? Op zoek naar schateilanden waar piraten hun goud en juwelen hebben verstopt? Ik zou dat in elk geval ontzettend graag willen!’

Hij glimlachte.

‘Wanneer je zo jong bent als jij,’ zei hij op zijn typische rustige manier, ‘is het avontuur altijd onbereikbaar ver weg. Maar ooit zul je beseffen dat het in jezelf zit. En wat die schateilanden betreft, dochtertjelief...’ Hij knikte in de richting van moeder, die de tafel dekte. ‘Ik heb mijn schat al gevonden. En ik kan je één ding zeggen: die was niet makkelijk te tillen.’

Daarbij grijnsde hij net zoals David uit de parallelklas wanneer die verlegen was omdat hij met een meisje stond te praten. Ik vond mijn vader in die tijd een beetje burgerlijk, maar de warmte die hij uitstraalde toen hij het zei, gaf me een weldadig gevoel.

Toen kwamen de nachtmerries. Het begon een paar maanden nadat ik elf was geworden. Toen ’s nachts oppermachtige demonen achter me aan zaten die me wilden wurgen, verscheuren of me de schedel wilden inslaan. Nacht na nacht werd ik huilend en badend in het zweet wakker, mama kwam aansnellen, wreef mijn voorhoofd teder af met een vochtig koud washandje en wilde dat ik weer ging slapen. Maar ik was vreselijk bang om mijn ogen dicht te doen en weer in het rijk van de demonen te worden getrokken. Mama verzekerde me dat het maar een droom was. Ik begreep niet wat ze met ‘maar’ bedoelde. Alsof dromen slechts etherische nachtelijke hersenspinsels waren, waarvan de klauwen en tanden me niet konden deren. Maar de demonen uit mijn dromen waren veel echter dan de boterhammen die mama me ’s morgens naar school meegaf. Ik voelde in mijn dromen de warmte van de geschubde demonenlijven, ik kon de monsters zelfs ruiken. Ze roken naar zilt zeewier, alsof ze uit de zee kwamen. En ik voelde overduidelijk de klauwen en tanden in mijn vlees haken en wroeten,

stukken uit me scheuren, die ze sabbelend en smakkend verslonden terwijl ik hulpeloos huilend moest ervaren dat ik stukje bij beetje ophield te bestaan.

Met papa wilde ik er om onverklaarbare redenen niet over praten, hoewel hij beslist veel over monsters en demonen gelezen had. Mama zei dat de dromen met de puberteit te maken hadden en met het feit dat ik vrouw begon te worden. Dat bood weinig troost. Want ze hielden niet op, maar werden erger. Na een half jaar van nachtelijke kwellingen sleepte mama me naar een kinderpsycholoog, die me veel vragen stelde, waarvan ik de zin niet inzag. Hij liet me plaatjes zien, ik zei woorden als rood, blauw, zwart, trap, bloem, gat, vlinder, huis, woede, vork, kind, wolk en hij knikte altijd alleen maar, schijnbaar tevreden, alsof ik iets goed had gedaan, maar ik was er zeker van dat hij net zomin wist wat hij daar deed als ik. De demonen bleven vreten. Mama maakte zich zorgen, want in plaats van de eerste rondingen te krijgen vermagerde ik, ik werd steeds geslotener en rond mijn ogen vormden zich wallen en grijze schaduwen. Maar op een gegeven moment, ik was dertien, hield het even plotseling als het begonnen was weer op.

Dat jaar, vlak voor de demonen terugkropen in hun zwarte holen onder mijn huid, brachten we onze laatste zomer aan de Oostzee door.

Op de dag dat er onherroepelijk een einde kwam aan mijn kindertijd, klom ik weer het klif op. De kust was niet heel steil, noch heel hoog, maar wanneer ik boven was, bevond ik me boven de ande-

ren, die een paar honderd meter ten westen van het klif beneden op het strand lagen en van daaraf net vliegenpoepjes in badkleding leken. Ik liep vol vreugdevolle verwachting de steilte op en voelde hoe de afluende wind zachtjes over het gras streek en mijn blote benen onder mijn korte broek streelde. Zodra ik helemaal boven was, zou de wind harder waaien, hij zou in mijn oren bulderen, mijn haar in de war brengen en mijn T-shirt laten opbollen. Ik verheugde me op mijn rotspunt, die voor mij een soort kapiteinsbrug was, waarop ik in gedachten over de woelige baren voer.

Die dag echter was mijn lievelingsplekje bezet. Er zat een jonge man op mijn rotspunt, met zijn ogen dicht en zijn gezicht naar het westen gekeerd in de voorjaarszon van die namiddag. Hij hield zijn hoofd een beetje achterover. Ik vond het leuk te zien hoe de wind door zijn halflange blonde haar speelde. Hij had het met een elastiekje op zijn achterhoofd in elkaar gedraaid, maar de wind trok losse strengen uit de knot en liet ze zachtjes over zijn gezicht strelen. Hij zag er mooi uit, hij was een paar jaar ouder dan ik, misschien zeventien.

Ik liep wat dichterbij hem toe, enerzijds gefascineerd door de extatische aanblik die hij bood, anderzijds geërgerd omdat hij mijn plaats in beslag nam. Hoewel ik nu echt vlak bij hem stond, merkte hij me niet op. Toen viel me op dat hij oordopjes in had, waarvandaan een snoertje naar zijn jaszak liep. Hij luisterde naar muziek. Ineens voelde ik een grote boosheid, die mijn fascinatie in één enkele seconde tenietdeed. Hoe kon hij hier zo zitten, zo in zichzelf gekeerd en afgeschermd, zo zelfgenoegzaam van zon en wind genietend alsof niets of niemand ter wereld

hem kon deren? En dat met zijn ogen dicht, alsof er geen demonen bestonden?

Mijn lievelingsrots lag heel dicht bij het klif, vandaar liep die zo'n vijf, zes meter steil naar beneden. Onder het klif lag een smalle strook rotsachtig strand. Bijna alleen maar keien, haast geen zand. Zonder al te veel na te denken keek ik om me heen, zag wijd en zijd niemand, nam een korte, krachtige aanloop en stootte de knul van de rots, het klif af. Hij slaakte een kreet van schrik, toen hoorde ik een doffe klap en het heldere, knarsende geluid van rollend puin en kiezels. Ik wachtte even, toen ging ik op mijn buik liggen, kroop naar voren en loerde voorzichtig over het klif heen. Daarbeneden lag hij, met verdraaide ledematen, zijn hoofd opzij. Uit zijn schedel sijpelde helderrood bloed op de keien. Maar hij was niet dood, hij kreunde zachtjes, maar keek niet omhoog. Hij probeerde te bewegen, maar dat ging niet, en hij begon harder te kreunen. Die geluiden brachten me in verwarring en joegen me angst aan. Ik werd misselijk. Ik kroop achteruit door het gras, stond op en rende weg.

Ik rende en rende, eerst het smalle paadje van het klif naar beneden, toen dwars door struiken, brandnetels en een veld met koolzaad, dat binnenkort uitgebloeid zou zijn. Toen ik buiten adem raakte en steken in mijn zij kreeg, liet ik me op de grond vallen. Ik lag op mijn rug en hield mijn handen op mijn zijden. Hijgend keek ik naar de blauwe hemel boven me en probeerde niet te denken aan wat er zojuist gebeurd was. Ik had het vast 'maar' gedroomd. In mijn blikveld wiegden een paar koolzaadbloemen in de wind. Ze waren prachtig. Zacht, geel, vrolijk. Bijna alsof ze op

het gonzen van mijn cellen dansten. Toen mijn ademhaling rustiger was geworden, kwam het gebeurde in alle hevigheid op me af. Het was geen nare droom geweest. Maar hoe hard ik er ook over nadacht en bij mezelf te rade ging – het werd me niet duidelijk waarom ik het gedaan had. Dat verontrustte me bijna nog meer dan de daad op zich. Ik was er op dat moment vast van overtuigd dat ik gek was, en dat was een verschrikkelijk idee, dat me vreselijk bang maakte.

Bovendien werd ik gekweld door de gedachte aan mijn ouders. Stel dat ze het hoorden? Ze waren altijd zo lief en begripvol. Soms keek mama naar me alsof ik een wonder was. Toen ik haar daars eens geamuseerd naar vroeg, zei ze dat ik inderdaad een wonder was. Ze hadden zo lang tevergeefs op een kind gehoopt, en toen – toen mijn ouders het bij hun al wat gevorderde leeftijd al hadden opgegeven – was ik ineens gekomen. Echt een wonder! Ik vond het heel vertederend van haar dat ze zei dat ik ineens was gekomen, en me daarmee op mijn jonge leeftijd visioenen van het geslachtsverkeer van mijn ouders bespaarde. Toen ik wat ouder was, plaagde ik hen daar weleens mee en noemde mijn geboorte het wonder van de onbevleete ontvangenis. Dat was heel toepasselijk, want mijn moeder heet Maria. Meestal lachte ze dan en gaf me een tikje op mijn achterhoofd. Soms keek ze echter ook alleen maar stilletjes voor zich uit en liet het tikje achterwege.

Als ze zou horen wat ik op het klif gedaan had, zou haar hart breken. En ook papa zou wanhopig zijn en zich de rest van zijn leven afvragen wat hij dan toch verkeerd had gedaan. Maar zij hadden

niets, maar dan ook niets, verkeerd gedaan. Ze waren de beste ouders van de wereld. Ik was gewoon volkomen gestoord, iets anders kon het niet zijn. Maar dat mochten ze nooit ofte nimmer te weten komen. Op dat moment werd ik overstroomd door een gevoel van liefde en tederheid voor mijn ouders dat me bijna verscheurde. Ik geloof dat ik daarna liefde nooit meer zo pijnlijk intensief heb ervaren.

Toen ik uren later, met moeite mijn ontsteltenis onderdrukkend, bij het huisje terugkwam, was mama in alle staten. Ze had gehoord van een ongeluk bij het klif. Een jonge man was uitgegleden en naar beneden gevallen. Hij was bewusteloos aangetroffen en voor mama was het aanleiding mijn klaarblijkelijk gevaarlijke zwerftochten naar het klif per direct te verbieden. Voor de vorm protesteerde ik een beetje. Toen zag ze mijn vreselijk gekraste benen, die bovendien vanwege de brandnetels onder de rode plekken zaten. Ik had dat tot dan toe niet eens gemerkt.

‘Wat heb je gedaan? Ben je door brandnetels gelopen?’

Ik knikte.

‘Waarom let je niet beter op?’ vroeg ze hoofdschuddend.

Ik ontweek haar blik.

‘Ik ben door de velden gerend. Ik heb het niet eens gemerkt. Maar mijn broek is nog heel!’

Papa bekeek mijn benen. ‘Doet het zeer?’

Ik schudde mijn hoofd. ‘Een indiaan voelt geen pijn.’

Papa lachte. Maar mama keek me nog steeds onderzoekend aan. Toen stuurde ze me onder de douche om de wondjes te reinigen. Daarna deed ze er zelf op. Ik deed alsof alles in orde was.